

39-1

Збірка документів Миколи Лебедя

(Архів Прологу, Нью-Йорк)

350901

ДЕРЖАВА В СВІТЛІ МАРКСИСТСЬКОЇ ТЕОРІЇ І БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Історія людства не знає країни, де би в такій яскравій формі і в таких значних розмірах існувала розбіжність між теорією і життям, між словами і ділами, так цинічно і нахабно перекреслювалося на практиці оголошені ідеологічно-політичні принципи, як саме в СРСР. Особливо коли йдеться про марксистсько-ленінську теорію про державу, то треба підкреслити, що вона зазнала цілого ряду змін, зроблених теоретиками і практиками большевизму на протязі існування совєтської держави. Зміни ці заіснували не так внаслідок міжнародно-політичної обстановки, не внаслідок тактичних вимог, диктованих політикою комуністичних рухів, як, в першу чергу, внаслідок вимог російського імперіалізму, головними поборниками і послідовними реалізаторами якого стали большевицькі верховоди, що звиняли називати себе комуністами-марксистами.

Почнемо, насамперед, від поняття держави в марксистському розумінні. За Енгельсом /"Походження сім'ї, приватної власності і держави"/, держава - це "продукт суспільства на певному ступені розвитку", тобто на такому ступені, коли це суспільство "заплуталося в нерозв'язну суперечність з самим собою, розклаталося на непримиренні протилежності". Цоб, отже, "ці протилежності, класи з суперечливими економічними інтересами, - каже Енгельс, - не пожегли один одного і суспільства в даремній боротьбі, для цього стала необхідною сила..." Під цією силою Енгельс розуміє державу, яка виникла з суспільства, але яка "ставить себе над ним і все більше і більше відчужує себе від нього". Отже, за Енгельсом, "держави існує не одвічно", во-

на стали необхідністю у зв'язку з розвитком суспільства на класи, вона "за загальним правилом є державою наймогутнішої економічно пануючої класи, яка з допомогою держави стає також політично пануючою класом і здобуває таким чином нові засоби для придушення і експлуатації пригнобленої класи". Та стан експлуатації на думку Енгельса довго тривати не може. "Бо ми - каже він, - наближаємося тепер швидко ми кроками до такого ступеня розвитку виробництва, на якому існування цих класів не тільки перестало бути необхідністю, але стає прямим перекодом виробництву. Класи зникнуть так само неминуче, як неминуче вони в минулому виникли. Із зникненням класів зникне неминуче держава".

Ставлення Енгельса до держави має наскрізь негативне, незважаючи на її устрій - монархічний чи демократично-республіканський. "І в кращому разі, - каже він, - держава є зло, яке передається в спадщину пролетаріатові, що здобув перемогу в боротьбі за класове панування; перемігши пролетаріат, так само, як і Комуна /Паризька Комуна - Врченко/, змушений буде негайно відсікти найгірші сторони цього зла, до того часу, поки покоління, яке виростало в нових, вільних суспільних умовах, стане спроможним викинути ввесь цей мотлох державності".

Ось такі то основні думки Енгельса про державу. Ніх ними і поглядами Маркса на цю справу немає суттєвої різниці, також Ленін не інакше про неї висловлювався /хоч є підстава твердити, думав інакше, але про це пізніше/. Він у своєму лекційному доповіді "Про державу" в липні 1919 року каже:

"Держава це машина для підтримання панування одної класи над другою. Коли в суспільстві не було класів, коли люди до рабської епохи існування трудилися в первісних умовах більшої рівності..., тоді не виникала і не могла виникнути і особлива група людей, спеціально виділених для управління і пануючих

над усією речкою суспільства".

Лені в цій же лекції Ленін говорить: "Ту машину, яка називалася державою, перед якою люди спиняються з суевірною пошаною і вірять старим казкам, що це є загально-народна влада, - пролетаріят на машину відкидає і говорить: це буржуазна збрехня. Ми цю машину відняли у капітанів, взяли її собі. Цієї машини або дубиною ми розгромимо експлуатацію..." , після чого "ми цю машину віддамо на злом".

Як бачимо, основна суть теоретичних міркувань про державу і Енгельса і Леніна зводиться до такого твердження: лише з виникненням суспільних клас виникла держава, і зі зникненням клас, тобто із створенням безкласового суспільства неодмінно відіре /зникне/ держава; найкращою ознакою закінчення безкласового суспільства, ознакою зникнення експлуатації людини людиною може бути зник держави, і, навпаки, вдержання при житті держави говорить, що існує експлуатація, здійснювана експлуаторською класою, яка до своєї розпорядимості поставила державну машину.

Пригляньмося ближче, що собою представляє країна "переміжного соціалізму" - ССРСР - з точки зору марксистської теорії про державу. Не, насамперед, найбільше поліцейська держава, якій під тим оглядом не знайти аналогії на протязі довголітньої історії людства. До неймовірних розмірів розбудовані два поліцейські міністерства більшовицької держави - мвд і мвб.

В державі, яка побудувала соціалізм, міністерства повинні, згідно з теорією марксизму /Енгельс/, перейти на себе виключно функції керування речами і продукційними процесами. Та цілком не так є у більшовицькій Росії. Вищезгадані міністерства в державі "соціалізму" - ССРСР - здійснюють нелюдське керівництво особами. Керівництво це здійснюється за допомогою спеціальних многочисленних військ мвд і мвб, за допомогою каральних загонів, широко розбудованої сітки поліцейських агентів і др., при наявності великої кіль-

кості тюрм, концтаборів, застосування каторжної праці і масових мордів невинних людей та ін. Польшевицька держава дає себе по-жахливішому відчутти в найменшій клітині суспільного життя: на заводі, у фабриці, нахті, підприємстві, артілі, в кожній інституції, в найменшій клітині культурного, господарського і політичного життя. Навіть профспілкові робітничі організації, що в капіталістичних країнах стоять на сторожі інтересів робітників, захищаючи їх від експлуатації підприємств, навіть вони в СРСР всецільно підпорядковуються органам державної влади і використовуються ними як зброя, що організує страханощину, соцзмагання, підвищує норми виробітку і всякими способами змагає до висмоктування усіх сил робітника, причиняється до низького рівня заробітної плати.

Советська країна, як здається ніяка з країн капіталістичних, звернула увагу на розбудову другого по поліційному чинника державного примусу, тобто на розбудову армії. Підкреслимо, — державного примусу, а не лише наступального чи оборонного чинника назовні, бо всім відомо, як більшовицькі імперіалісти, нпр., 1944-45 рр. кидали цілі дивізії червоноарміїців на допомогу спеціальськам майд для придушення визвольних рухів українського, литовського, латвійського, естонського, татарського народів. Якщо б ми навіть не брали під увагу того факту, що збройні сили СРСР сповняють і завдання і зміцнення поліцейських органів примусу проти народів і працюючих, то й це не могло промовляло б за тим, що більшовики хочуть, щоб советська держава будьколи відмерла. Держава, призначена на зникнення, не може і не повинна розбудовувати своїх збройних сил до таких розмірів, як це має місце в СРСР. Зрештою, не про це відмирання більшовицької держави, а про її скріплення вже одверто говорять від певного часу т.зв. комуністична пропаганда СРСР. Про це в першу чергу

заговорив Сталін, коли він побачив, що було б смішно визнавати марксистську теорію про державу в первісній її формі в той час, як Його, Сталіна, практика в державному питанні надто яскраво пере-кресляла цю теорію, тобто, коли він цілком одверто став на позиціях централізованої і наскрізь тот-літарної російсько-більшовицької імперії. Тому те положення Енгельса про відмирання держави "розви-ває" Сталін, підкреслюючи, що воно, положення, ніби-то не може бути застосоване в тому випадку, коли соціалізм переміг в одній, окремо взятій країні, "яка має навколо себе капіталістичне оточення, якій загрожує воєнний напад ззовні, яка не може через це абстрагуватися від міжнародної обстановки і яка повинна мати в своєму розпорядженні і добре нав-чену армію, і добре організовані каральні органи, і міцну розвідку, отже, повинна мати свою досить сильну державу..." /"Питання лєнінізму", стор. 608/.

У своїй відповіді на ХІІІ з'їзді ВКП/б/ 1939 року Сталін, аналізуючи дотеперешній розвиток со-ветської держави, зробив висновок, що в умовах ка-піталістичного оточення соціалістична держава не відмирає, а навпаки, розвивається і зміцнюється.

У наведених нами цитатах з писемь Сталіна про т.зв. "доповнення" теорії Енгельса, про державу, ми бачимо лише лінійне крутість. Во, по-перше, не з причини загрози капіталістичного оточення ви-никла для советської держави потреба вдержати при житті державну машину "соціалістичної" країни, а давно вимовувані більшовицькими агресивні плани щодо усіх інших країн зредили в більшовицьких верхово-дів думку вдержати і зміцнити перейняту ними з рук царських імперіалістів державну владу. Щоб пе-реконати в тому, вистачить зачитувати з творів Леніна те місце, де говориться про відношення со-ветської влади до справи світової пролетарської

революції. Він, наприклад, вважав, що пролетаріат всього іншого капіталістичного світу, повертаючи до себе пригноблені князя інших країн, піднімаючи в них повстання проти капіталістів, виступаючи в разі необхідності навіть з військовим силою проти експлуататорських класів та їх держав" /Ленін, твори, т. XVIII, стор. 332-33/. Зрозуміло, що "країна переміжного соціалізму" не могла б таких завдань виконувати без наявності широкорозбудованих збройних сил, без наявності міцної держави. Таку державу Ленін, рід зрозуміла, мав на думці в той час, коли писав про необхідність допомоги для світового пролетаріату і коли, маючи на увазі певні тактичні прийоми, ставив у позу правого марксиста та писав про замикавання державної машини в безкласовому суспільстві.

По-друге, не для боротьби з капіталістичним оточенням треба більшовикам добре організованих центральних органів, а для гноблення населення власної країни, яке не хотіло і не хоче миритися зі своїм рабським положенням насильно вдержуваним класом сталінських вельмож і для поборовання революційних рухів поневодених СРСР народів.

Сталін у згаданій доповіді на XVIII з'їзді ВКП/б/ говорячи про т.зв. другу фазу розвитку совєтської держави, стверджує, що в цій фазі відпала функція воєнного придушення в середині країни, бо, мовляв, вже не стало капіталістичних елементів. Та при цьому, немов на глум, додає, що у цій фазі виникла нова функція держави: охорона соціалістичної власності від злодіїв і розкладачів народного добра. Треба відмітити, що ця функція держави, як ми це наочно бачимо, не стала менш актуальною і сьогодні, коли, за офіційними заявами більшовицьких керівників, відбувся певний перехід совєтського суспільства від т.зв. першої до другої стадії соціалізму, тобто до комунізму. Отже, в совєтській країні замість того, щоб відбувалися поодинокі функції держави, вони розвинулися у найвищій мірі, як в ніякій іншій

країні світу.

Показчиком поширення функцій органів державної влади є, крім іншого, такі прийоми більшовицької державної вдали:

- 1/ Встановлення горезвісних законів про т.зв. охорону державної і "соціалістичної" власності.
- 2/ Перекреслення принципу вільної праці і в зв'язку з тим введення жорстокого законодавства, що стосується т.зв. "соціалістичної дисципліни" праці.
- 3/ Цілковите обмеження індивідуальних свобод людини державою і всесторонності - державна контроль над приватним життям людини у всіх його духовних площинах - ідеологічно-політичній, культурній і науковій.

Що ж зумовило, наприклад, встановлення жорстоких законів про покарання за порушення "соціалістичної власності"? Безперечно є те, що т.зв. порушення "простаки людьми" ними ж спредукованого майна, яке по-більшовицьки називається державним майном чи соціалістичною власністю, стало в Советському Союзі явищем щоденним і масовим. Явище це є зумовлене не прагненням ліквідувати "соціалізм", "буржуазними переусудками", про це в своїй пропаганді клепають більшовики, а, в першу чергу, важкими матеріальними умовами тяжкопрацюючих, в тому особливо колгоспників, умовами, які викликані нестерпною експлуатацією працюючих сталінською державно-партійною клікою. Бо хіба ж в крадіжці кількадесятьох колосків чи кількох кілограмів картоплі в колгоспного поля можна добачити щось інше, як прямо розлучливе, інстинктом самозбереження народжене, намагання колгоспника рятувати себе і свою рідню перед голодовою смертю?! Але це обходить більшовицьких поневолювачів те, що люди хочуть жити, що вони не можуть не взяти того, що їм є для життя цілковито необхідне. Раз це не бажане для них - ненажерливої більшовицької потвори, - бо це зменшує добро, яке вони в своїх егоїстичних інтересах немилосердно

грабують, раз так, то вони й застосували і здійснили через свої прекрасні органи мвд і мвб вищезгаданий т.зв. закон про охорону державної і соціалістичної власності, внаслідок чого вже сотки тисяч, може, й мільйони працівників посаджено в тюрми, загинули в концлагері, тяжкою працею і голодом вислано в той світ. А для оправдання такої своєї протинародної роботи, вони вигукують, що ці люди, мовляв, є "відсталі люди, заражені дрібнобуржуазними звичками. Вони протиставляють особисті інтереси інтересам держави й суспільства, намагаються урвати для себе у держави або колгоспу вишайбільше, а там хоч трава не росте". /"Радянська Україна" від 6 січня 1949 р., стаття: "Ленін про комуністичне ставлення до праці".

Коли йдеться про порушення т.зв. "дисципліни праці", то воно є і зовсім оправдане, оскільки візьмемо до уваги той факт, що праця в СРСР має взагалі характер примусової, рабської праці. Ясно, що запровадження і здержання системи підневільної праці вимагає не раз і ще розширення державного примусу, збільшення каральних органів. Не даром Ленін, говорячи про т.зв. комуністичне ставлення до праці, вимагав суворо карати тих, хто ухиляється від виконання священного обов'язку працювати для суспільства і держави, працювати "не для одержання права на певні продукти..." /Ленін, Твори, т.ХХУ, стор. 151/. Так, працездатність для цієї держави, що в руках більшовицьких експлуататорів стала апаратом жорстокого владу і примусу і яку він сам /Ленін/ віддавав "во время оно" на елем після знищення капіталістів.

Сталін, говорячи про функції держави, які здержуються в СРСР нібито лише на час існування капіталістичного оточення, ніх і нічим сказав, що повного розвитку набрала функція культурно-виховної роботи. Проте, нам вистачить пригаднатись, як російсько-більшовицька партія і державна верхівка робить постійне тиск на працівників літератури, мистецтва, науки і взагалі культури, щоб злати собі справу, як саме ставиться у більшовиків культурно-виховну роботу.

Якими манекінами повинні стати на праці працівники культури, забезпечення демократичними свободами яких зробило б сараваді людьми творчими і корисними для суспільства. Тут лише ніби йдеться про культурно-виховну роботу, а насправді - про партійне виховання, про "перевиховання" чи, просто, змушення передових людей культура поставити свою творчість на услуги сталінсько-большевицької експлуататорської класи, на услуги її антинародної і антинаціональної діяльності. Ходить большевикам також не тільки про те, щоб до меж можливого обмежити індивідуальну свободу усіх громадян СРСР, а й про те, що ці громадяни, змушені державним апаратом насилля, всякими неправами узаконювали большевицьку експлуататорську систему, виправдували большевицькі злочини, вихвалювали під небеса сталінських бандітів. Зрозуміло, що знищення усіх індивідуальних свобод людини і змушення її погодитися прийняти всеціло "світогляд" сталінських вяродків є не під силу навіть їм, незважаючи на те, що вони розпоряджають таким великим апаратом насильства і вирафінованого терору, як большевицька держава. Осягнути це - значить знати штуку дивільного керування законами людської психіки, тої психіки, якої наскрізь ніхто ще досі не збагнув. Отже, немає мови, що т.зв. комуністичне виховання, здійснюване большевиками, будьколи зробить на суспільство бажаний вплив. В такому разі не може бути ніякої мови і про те, що будьколи до того часу, доки врягаді існуватиме большевицизм, відпаде потреба в т.зв. виховній функції большевицької держави. Раз так, то большевицьке державна машина існувала б навіть в тому разі, коли не існувало так часто згадуване большевиками капіталістичне оточення, це оточення наявність якого Сталін оправдує потребу вдержання при житті большевицької держави. Держава, отже, як апарат примусу, мусять існувати в большевицькій системі, в тій системі, в якій набагато-набагато більше,

ніх в інших політично-суспільних системах, піддано державному керуванню не тільки речі, процеси продукції, але й також духовне життя людей.

З'ясовуючи коротенько смазане нами в цій статті, ми ще раз стверджуємо, що більшовики на практиці перекредали марксистську теорію про відмирання держави. Таким чином вони себе сконкретизували навіть і в світлі марксизму як творці нового суспільства, розчленованого на дві верхи одна одній класи - класу сталінських вельмож - експлуататорів і класу експлуатованих - колгоспників, робітників, працюючу інтелігенцію. Отже, советське суспільство, яні не йде до побудови комунізму.

Чому ж, питаємо, советські верховоди, творці нової імперіялістичної Росії, прийняли в основному марксистську теорію про державу і в пропаганді використувуть її? Чому, наприклад Ленін, готуючись до врятування російської імперії перед загибеллю, підкреслював марксистську теорію про відмирання держави, твердив, що "всяка держава є "особлива сила для придушення" пригнобленої класи", запевняв, що "всяка держава не - вільна і не - народна" / "Держави і революція" /? Чому Сталін, хваляючи фразою про марксизм догматичний і творчий, називав себе марксистом творчим і нібито "доповнює" марксизм своїми "теоретичними" висновками про те, що державна машина є потрібна в час переходу від соціалізму до комунізму, а у випадку існування капіталістичного оточення - і при комунізмі?

Справа проста. Ленін колись, ставши спадкоємцем російських царів, намагався своєю назвиною про відмирання держави переконати керівників національних держав і національно-визвольних рухів, повсталих і діючих на руїнах царської імперії, в тому, що їхні змагання неактуальні, що самостійна держава є це "буржуазно-націоналістичний пересуд", що всі народи повинні задовольнитися одною "пролетарською"

Ms. E. Ann. Gov. 8. 11. 1918

державою, якою, рід зрозуміла, повинен управляти покищо "найбільш революційний" російський пролетаріят. Цим більшовицькі загарбники хотіли внести деморалізацію в ряди тих, що боролися за своє визволення, хотіли загасити ентузіязм, з яким майже всі народи, ще недавно поневолені царською Росією, взялися до будування своїх незалежних національних держав.

Сьогодні Сталін хоч бачить, як сильно скомпромітував себе більшовизм, як нахабно він перекаресив усі принципи соціальної і національної воли, як яскраво оформився в новий російський імперіалізм, проте не вагається в своїй нахабності твердити, що Советський Союз - це ніби не нова російська імперія, а вразкова країна соціалізму, країна, що повним кроком прямує... ніби до комунізму, і лише оточення капіталістичних країн змушує її на всяку випадковість задержати при житті більшовицьку державу. При цьому більшовики з усіх сил намагаються розбудувати і зміцнити в усіх країнах світу свою п'яту колоду - компартії - і покищо силою її діяльності підірвати міцність державної машини одних і національно-визвольні рухи інших країн, щоб у відповідному моменті мати змогу вгурганитись - по-більшовицьки це називається дати "допомогу" "братнім" компартіям - в ці країни з метою звести там такий "соціалізм", як в СРСР, і остаточно довести до того, що буде здійснено ніби комунізм, тобто, що, як про це думають московсько-більшовицькі імперіалісти, "народи всього міра в єдину - руську - зсмьє єсєдіниться". А тоді, мовляв, можна б подумати і про відвертє держави.

Народи світу є свідомі того, що таке намагання московсько-більшовицьких імперіалістів є так само безглузде, як безглуздом і утопізмом є більшовицька "теорія" будування т.зв. комуністичного суспіль-

ства, оскільки існує зараз і напевно буде існувати завжди в майбутньому прагнення народів виявити себе якнайширше в усіх площинах духовної і матеріальної творчості, в усіх проявах своєї національної індивідуальності. А таке всестороннє виявлення, що в основному починається до збагачення всесвітньої культурної скарбниці, може бути найкраще забезпечене, як про це вчить нас історія, найвищою організацією всіх сил нації - державою.

Отже, суверенна держава, як природна форма життя нації, держава, що стоїть на сторожі добра і всестороннього розвитку цілого народу, а не лише деяких його суспільних прошарків, держава, як "зовнішня форма такої взаємочинності всіх діючих сил нації, що відповідає основним її якостям і в той спосіб уможливає моральний її розвиток" /з "Постанов 1-го Конгресу Українських Націоналістів/, - ось цей історичний фактор, що його визнає Українська Національна Револуція.

Не держава-експлуататор, яку стверив більшовизм, не держава, на яку мають вплив експлуататорські класи і яку у своїх цілях вони використовують /капіталістичні країни/, а справді демократична держава - власність і найбільший скарб усього народу - стоїть в програмі Української Національної Револуції, що сьогодні здійснюється під керівництвом СУН. Лише держава з таким змістом, який їй надає політична думка нашої Револуції, є запорукою того, що вона принесе людству прогрес культури, а не агресію і імперіалізм.